

1 Φεβρουαρίου 2019

Σάρκωση και Κατ' εικόνα

[Συνέδρια](#) / [Ημερίδες](#)

Το Σάββατο 26 Ιανουαρίου 2019 ο Σύλλογος Θεολόγων «ΜΕΘΕΞΙΣ» πραγματοποίησε Θεολογική Ημερίδα στο Πνευματικό Κέντρο της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών με θέμα: «Σάρκωση και Κατ' εικόνα» με τη συμμετοχή εκλεκτών εισηγητών και την παρουσία πολλών ακροατών. Τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών κ. Ιερώνυμο εκπροσώπησε ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Ανδρούσης κ. Κωνστάντιος.

Στην πρώτη Συνεδρία προήδρευσε ο κ. Θωμάς Ιωαννίδης, αν. Καθηγητής και Πρόεδρος του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρώτος εισηγητής ήταν Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γόρτυνος και

Μεγαλουπόλεως κ. κ. Ιερεμίας με θέμα: «Γενική έννοια του κατ' εικόνα και της σάρκωσης και η θεολογική σύνδεση των δύο θεμάτων». Ο Σεβασμιώτατος σημείωσε κατά την εισήγηση του πως το κατ' εικόνα του Θεού στον άνθρωπο και η Σάρκωση του Υιού του Θεού, εκφράζει όλη την θεολογία της Εκκλησίας μας, την θεολογία, την ανθρωπολογία και την σωτηριολογία. Ο άνθρωπος είναι και λέγεται «κατ' εικόνα Θεού», επειδή θα εσαρκούτο ο Υιός του Θεού. Ο άνθρωπος εδημιουργήθη από τον Θεό με ψυχή και σώμα, κατά την εικόνα του Υιού Του, που επρόκειτο να εναθρωπήσει. Αυτό ακριβώς περικλείει το βάθος του όλου θέματος του παρόντος Συνεδρίου και γύρω από το θέμα αυτό πλέκονται όλες οι θεολογικές μελέτες των Συνέδρων ομιλητών.

Στη συνέχεια ο κ. Βασίλειος Γιαννόπουλος, ομ. Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών εισηγήθηκε το θέμα: «Κατελθόντα και σαρκωθέντα και ενανθρωπήσαντα». Ο κ. Γιαννόπουλος στην εισήγηση του εστίασε στις μετοχές «σαρκωθέντα και ενανθρωπήσαντα». Η Σάρκωση του Λόγου και η ενανθρώπιση αυτού, κατά τους πατέρες συσχετίζονται με τον τρόπο σύλληψης του εμβρύου του ανθρώπου και με τον τρόπο και χρόνο εμφύχωσης αυτού. Ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός επισημαίνει ότι το βρέφος Ιησούς από την σύλληψη του ήταν «εικονισμένος άνθρωπος», άποψη η οποία προκαλεί ποικίλα ερωτήματα. Ο Αναστάσιος Σιναΐτης απαλλαγμένος από αυτή την προβληματική τονίζει ότι τα γραφόμενα στη Γένεση για την δημιουργία του Αδάμ και της Εύας αποτελούν προτυπώσεις, εξεικονίσεις

του «δευτέρου Αδάμ» δηλαδή του Ιησού Χριστού, και της «δευτέρας Εύας», της Εκκλησίας.

Τελευταία εισήγηση της πρώτης Συνεδρίας ήταν αυτή του κ. Γεωργίου Μαντζαρίδη, ομ. Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου με θέμα: «Η ενανθρώπηση του Θεού και η θέωση του ανθρώπου». Σύμφωνα με την εισήγηση ο άνθρωπος δεν δημιουργήθηκε για να μείνει αυτό που είναι, αλλά για να γίνει αυτό που έχει την δυνατότητα να γίνει. Το μεγαλειώδες αυτό προνόμιο δόθηκε ως δώρο στον άνθρωπο με την «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν» Θεού δημιουργία του. Ο άνθρωπος δεν δημιουργήθηκε για να αφανιστεί, αλλά για να γίνει Θεός κατά χάρη. Ωστόσο, ο πειρασμός της «αυτοθέωσης» υπαγορεύει στον άνθρωπο μια αδιέξοδη πορεία, η οποία αγνοεί τον Δημιουργό του. Πως είναι δυνατό να βρεί νόημα και σκοπό ύπαρξης αυτός που έχει δοτή και την ίδια του την ύπαρξη; Η απάντηση σε αυτό το καίριο ερώτημα συγκεφαλαιώνεται στο γεγονός της Θείας ενανθρωπήσεως. Η «καινή κτίσις» θεμελιώνεται και εγκαινιάζεται το «καινόν γένος» των ανθρώπων με μητέρα την Θεοτόκο και γενάρχη τον Χριστό.

Μετά τη Συζήτηση επί των εισηγήσεων και τη διακοπή των εργασιών ακολούθησε η δεύτερη Συνεδρία με προεδρεύοντα τον κ. Κωνσταντίνος Λιάκουρας, Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρώτος εισηγητής ήταν Επίσκοπος πρώην Επίσκοπος Ζαχουμίου και Ερζεγοβίνης κ. Αθανάσιος Γιέφτιτς με θέμα: «Θεολογία και Οικονομία στην αποκάλυψη και στην Λειτουργία». Ο Πανιερώτατος σημείωσε μεταξύ άλλων πως η σταδιακή αποκάλυψη της Θεολογίας, παρατεινόμενη εν τη Θεία Οικονομία βιώνεται από εμάς στη Θεία Μυσταγωγία της Θείας Ευχαριστίας, δηλ. στην Λειτουργία. Έτσι θα πούν ο Άγιος Θεόδωρος Στουδίτης και ο Άγιος Δαμασκηνός ότι η Θεία Λειτουργία είναι «αναπαράσταση» δηλ. παρ-ουσίας της του Χριστού Οικονομίας. Αυτό το βλέπουμε πολύ σαφώς στην όλη εξέλιξη της Θείας Ευχαριστίας. Έτσι αρχίζοντας η Θεία Λειτουργία με το «Ευλογημένη η Βασιλεία του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος» αναπτύσσεται στη συνέχεια στην Αναφορά ως Μυσταγωγία της Θείας σωτηριώδους Οικονομίας.

Ακολουθώς ο κ. Σταύρος Γιαγκάζογλου, επίκ. Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών εισηγήθηκε το θέμα: «Χριστός Αρχή και Τέλος. Σχόλια στη Χριστοκεντρική ανθρωπολογία του Αγ. Νικολάου Καβάσιλα». Η ανθρωπολογία στον Άγιο Νικόλαο Καβάσιλα, σημειώνει ο κ. Γιαγκάζογλου, όπως άλλωστε και σε όλη την παράδοση των Ελλήνων πατέρων της Εκκλησίας, δεν αποτελεί μιά ιδιαίτερη και συστηματική ενασχόληση, αλλά εκφράζει κυρίως την όλη χριστοκεντρική και μυστηριοκεντρική θεώρηση της θεολογίας του. Στο πλαίσιο αυτό ο Καβάσιλας επεξεργάζεται και ανασυνθέτει πρωτότυπα στην κρίσιμη εποχή του τη βιβλική και πατερική παράδοση. Η χριστοκεντρικότητα του Καβάσιλα αφορά τόσο την πρωτολογία όσο και την εσχατολογία της ανθρωπολογίας του. Σκοπός της δημιουργίας ολόκληρης είναι ο ίδιος ο Θεός, ενώ αρχέτυπο του ανθρώπου είναι ο ένσαρκος Λόγος προς τον οποίο τείνει εξ αρχής η ανθρωπότητα. Ο Θεός δημιουργεί, βλέποντας το εσχατολογικό τέλος των όντων, που είναι ο ίδιος ο Θεός. Κέντρο, αιτία και έσχατος σκοπός είναι ο Χριστός. Για τον Χριστό πλάστηκε εξ αρχής ο άνθρωπος, για δε τον άνθρωπο δημιουργήθηκε ο κόσμος. Σκοπός της δημιουργίας του κόσμου και του ανθρώπου είναι η αγαπητική κοινωνία και η ένωση με τον Θεό μέσω του Χριστού. Ο Χριστός ως νέος Αδάμ είναι η πύλη της ζωής διά των μυστηρίων. Η αθανασία κατορθώθηκε στο σώμα του Σωτήρος.

«Άλλος αυτός», έγινε «ομόφυλος» των ανθρώπων. Η αγάπη στον Θεό διέρχεται μέσα από την αγάπη προς τον «ομόφυλο» άνθρωπο. Ο Χριστός είναι ο τέλειος άνθρωπος. Είναι το κατάλυμα των ανθρώπινων ερώτων. Τίποτε δεν είναι αυτοσκοπός στην εν Χριστώ ζωή παρά δυνατότητα αγάπης. Τα πάντα πρέπει να οδηγούν και να διέρχονται μέσα από την αγάπη, δηλαδή από τον ίδιο τον Χριστό. Έτσι, κάθε εντολή της εν Χριστώ ζωής υπάρχει για την άσκηση της ελευθερίας και της θέλησης του ανθρώπου στην αγάπη. Ο Καβάσιλας εξαίρει το ανθρωπολογικό στοιχείο της ελευθερίας στην ανταπόκριση και συγκατάθεση της Θεοτόκου στο χριστολογικό γεγονός ως απάντηση και μερίδιο της ανθρώπινης συνεργίας στην κένωση του Λόγου.

Τέλος ο κ. Γεώργιος Σταυρόπουλος-Γιασπάσογλου, επίκ. Καθηγητής στην Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών έκλεισε τη δεύτερη Συνεδρία με την εισήγηση του με τίτλο «Η σάρκωση του Θεού Λόγου κατά τον Ιερό Αυγουστίνο». Ο κ. Σταυρόπουλος αναφέρθηκε στην έννοια της σάρκωσης του Θεού Λόγου έχει θεμελιώδη σημασία στη χριστολογική διδασκαλία του ιερού Αυγουστίνου, μολοντί ο όρος *incarnatio* δεν χρησιμοποιείται τόσο συχνά. Ο εν λόγω όρος σημαίνει κυρίως την πράξη με την οποία ο Θεός Λόγος προσλαμβάνει ανθρώπινο σώμα και αρχίζει να ζει με αυτό. Ο Αυγουστίνος αντιλαμβάνεται την σάρκωση ως πρόσληψη ολόκληρης της ανθρώπινης φύσης, όχι μόνο ανθρώπινης σάρκας (δίχως ψυχή), στον αντίποδα της απολιναριστικής δοξασίας. Η σάρκωση του Λόγου συνδέεται στη σκέψη του βορειοαφρικανού επισκόπου και θεολόγου στον Λόγο 186 (*In Natali Domini*) με το γεγονός της γέννησής του από την Παρθένο Μαρία. Η σάρκωση του Λόγου ως θεολογική έννοια συνδέεται επίσης στενά με την κεντρικής σημασίας για την Χριστολογία του Αυγουστίνου έννοια της ενότητας του προσώπου (*unitas personae*) του Χριστού, αλλά και με άλλες χριστολογικές έννοιες και θέματα, όπως εκείνο της αποστολής του Υιού στον κόσμο, της μεσιτείας του Ιησού Χριστού, της ταπείνωσης ως μυστηρίου της κένωσης του Λόγου και της αποκατάστασης της θείας εικόνας στον άνθρωπο.

Μετά τη συζήτηση επί των εισηγήσεων της δεύτερης Συνεδρίας κηρύχθηκε η λήξη των εργασιών της Θεολογικής Ημερίδας, κατά τις οποίες παρουσιάστηκαν εισηγήσεις με εξαιρετικά μεγάλο επιστημονικό και θεολογικό ενδιαφέρον, καθώς και μεγάλη πρωτοτυπία.

<http://bit.ly/2UuRct5>